

slovenski raziskovalni inštitut
istituto sloveno di ricerche
slovene research institute

POUK NA DALJAVO

Primerjalna analiza

Vrtci in šole s slovenskim učnim jezikom oziroma dvojezičnim slovensko-italijanskim poukom v Italiji
(šolsko leto 2019/20)

Norina Bogatec

Trst, julij 2020

Uvod

V sodelovanju z *Deželno komisijo za slovenske šole* je Slovenski raziskovalni inštitut (SLORI) izvedel anketo o pouku na daljavo med pedagoškim kadrom, dijaki in starši otrok, ki obiskujejo vrtce in šole s slovenskim učnim jezikom oziroma dvojezičnim slovensko-italijanskim poukom v Italiji v šolskem letu 2019/20.

Namen ankete je bil preveriti trenutno stanje in ugotoviti morebitne pomanjkljivosti, ki se pojavljajo pri izobraževanju na daljavo na vseh stopnjah šolanja.

Metodologija

Anketirani so odgovarjali na spletni vprašalnik. Pri sestavi vprašalnikov sta sodelovala Maja Melinc Mlekuž in Tomaž Simčič.

Anketiranje je potekalo med majem in junijem 2020. Odgovori anketnih skupin so predstavljeni v treh ločenih analizah. Pričujoča se nanaša na skupna vprašanja in izpostavlja **statistično pomembne razlike**, ki izhajajo iz primerjav med odgovori:

- učiteljev in staršev učencev osnovnih šol,
- profesorjev in staršev učencev prvostopenjskih srednjih šol ter
- profesorjev in dijakov drugostopenjskih srednjih šol.

Opozorila

Analiza se opira na relativne vrednosti (odstotke). Absolutna vrednost (N), na osnovi katere so izračunani odstotki, je v grafikonih navedena pri posameznih postavkah.

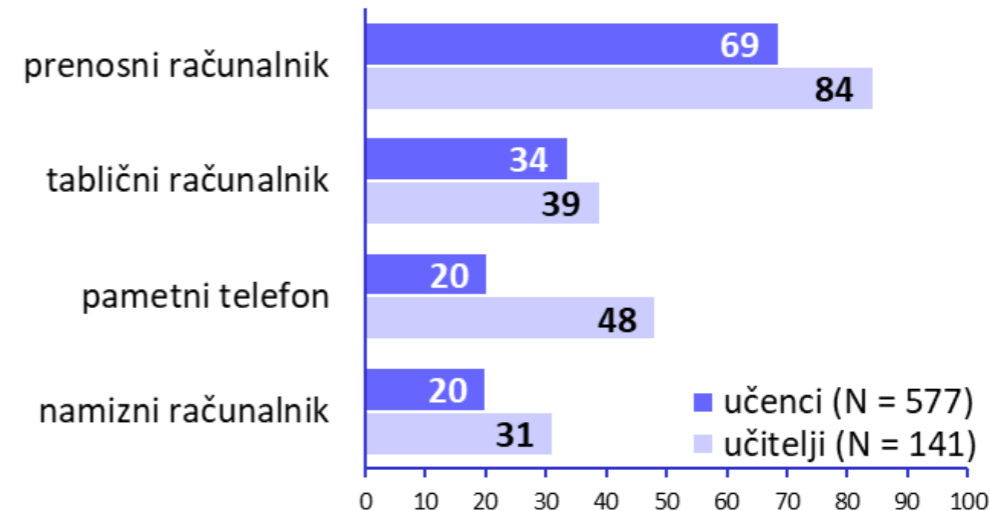
Ker so odstotki v grafikonih zaokroženi na celo število, se vsota (100 %) lahko razlikuje za ± 1 %.

Moška slovnična oblika je uporabljena kot nevtralna za oba spola.

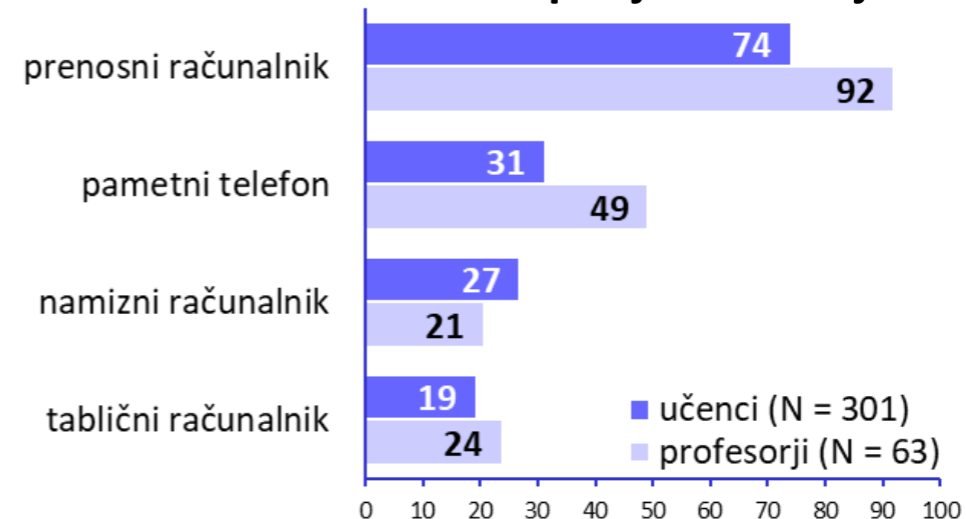
Raba tehnoloških pripomočkov

Iz primerjav glede na stopnjo šolanja je razvidno, da učitelji osnovnih in profesorji prvostopenjskih srednjih šol uporabljajo prenosni računalnik in pametni telefon v večji meri kot učenci oziroma starši. Na ravni drugostopenjskih srednjih šol, pri katerih so razlike v odgovorih manj izrazite, pa je raba pametnega telefona med dijaki nekoliko bolj razširjena kot med profesorji.

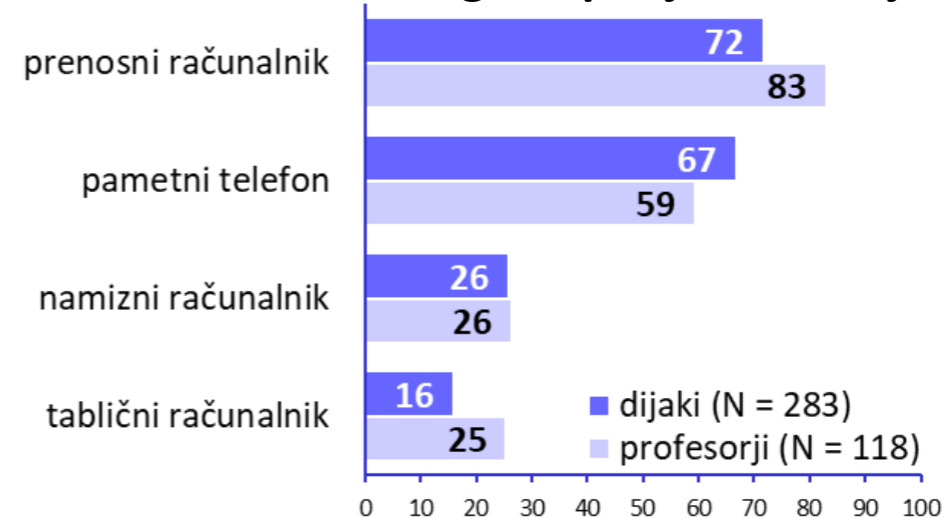
Osnovna šola

Prvostopenjska srednja šola

Drugostopenjska srednja šola

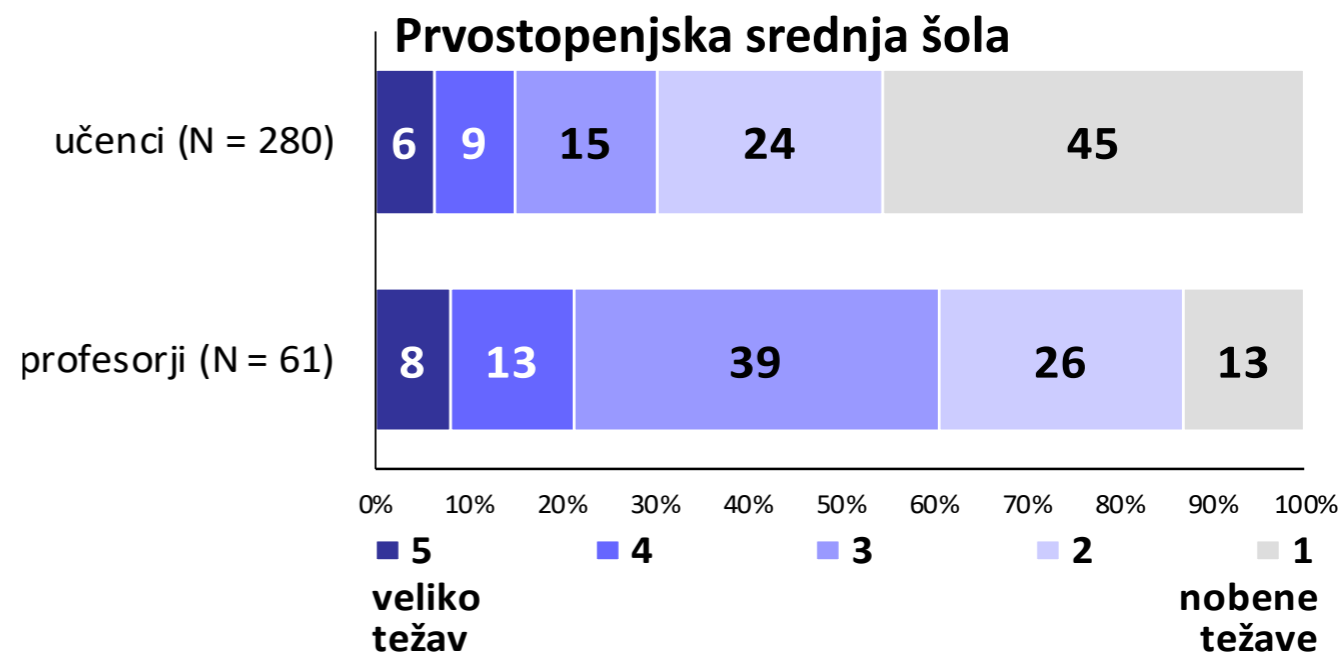
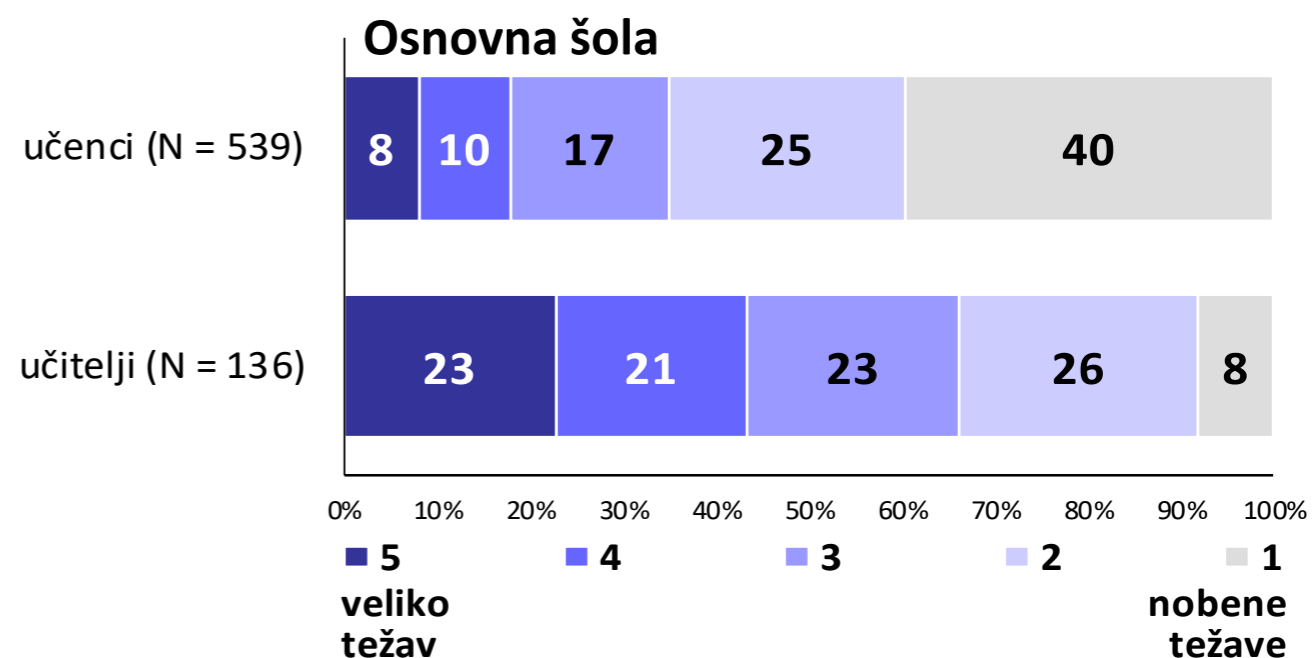
Težave z internetno povezavo

Med poukom na daljavo so imeli učitelji osnovnih in profesorji prvostopenjskih srednjih šol večje težave z delovanjem internetne povezave kot njihovi učenci oziroma starši.

Razlike v odgovorih so lahko tehnične narave, ne gre pa izključiti hipoteze, da so odvisne od različne stopnje reprezentativnosti in sestave anketnih skupin: delež anketiranih niha med učitelji in profesorji od 77 % do 81 %, medtem ko med starši rahlo presega tretjino (od 34 % do 35 %). Pri prvih je reprezentativnost dokaj visoka, pri starših pa so lahko nadpovprečno zastopani tisti, ki jim internetna povezava ni ustvarjala večjih preglavic.

Upoštevati je tudi treba, da so učitelji in profesorji ocenili težave glede na razred, starši pa na posameznega otroka.

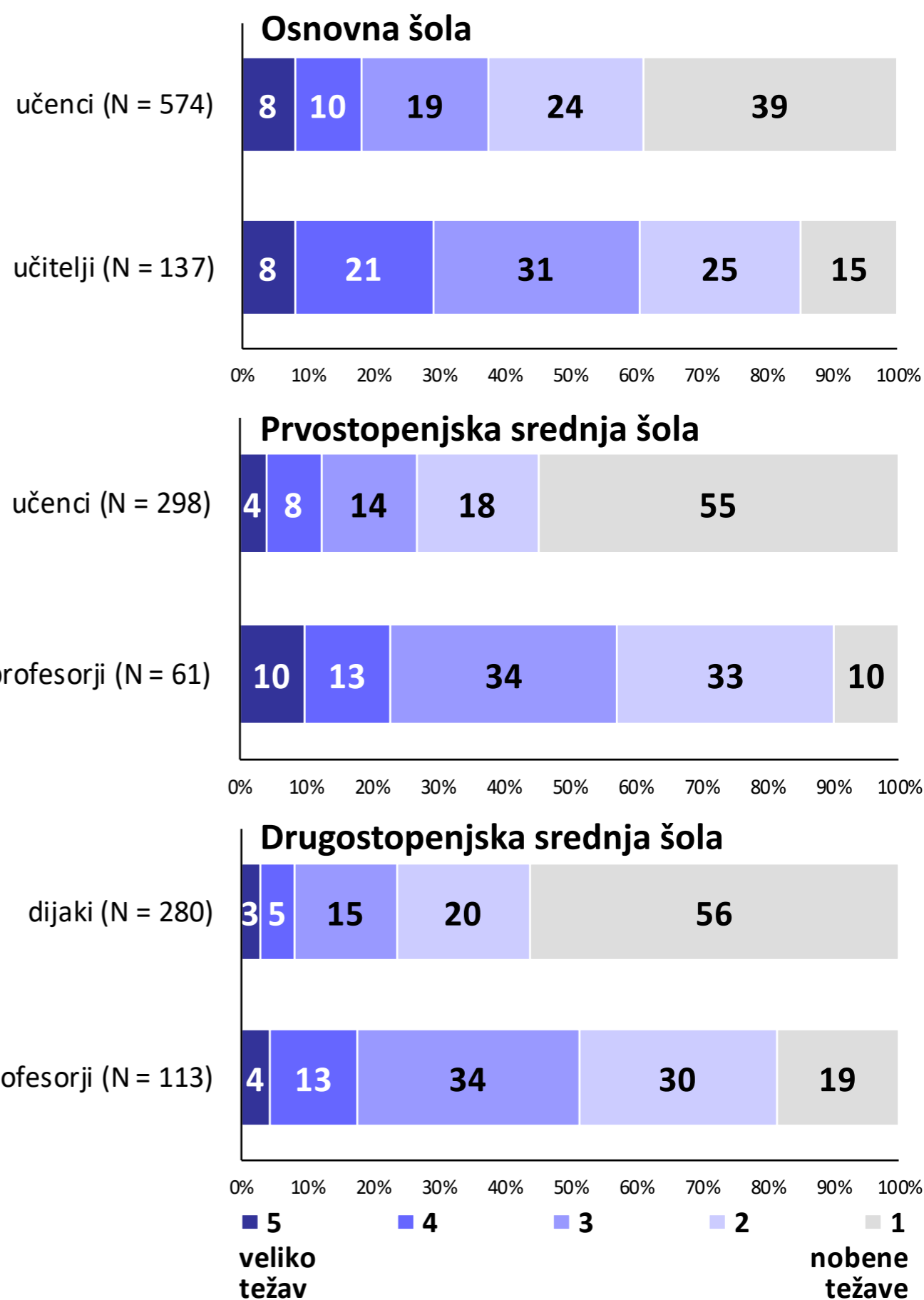
Zanimivo, da teh razlik v odgovorih profesorjev in dijakov drugostopenjskih srednjih šol ne opažamo.

Težave z dostopom do tehnoloških pripomočkov (starši) oziroma z razpoložljivostjo teh pripomočkov pri učencih (kader)

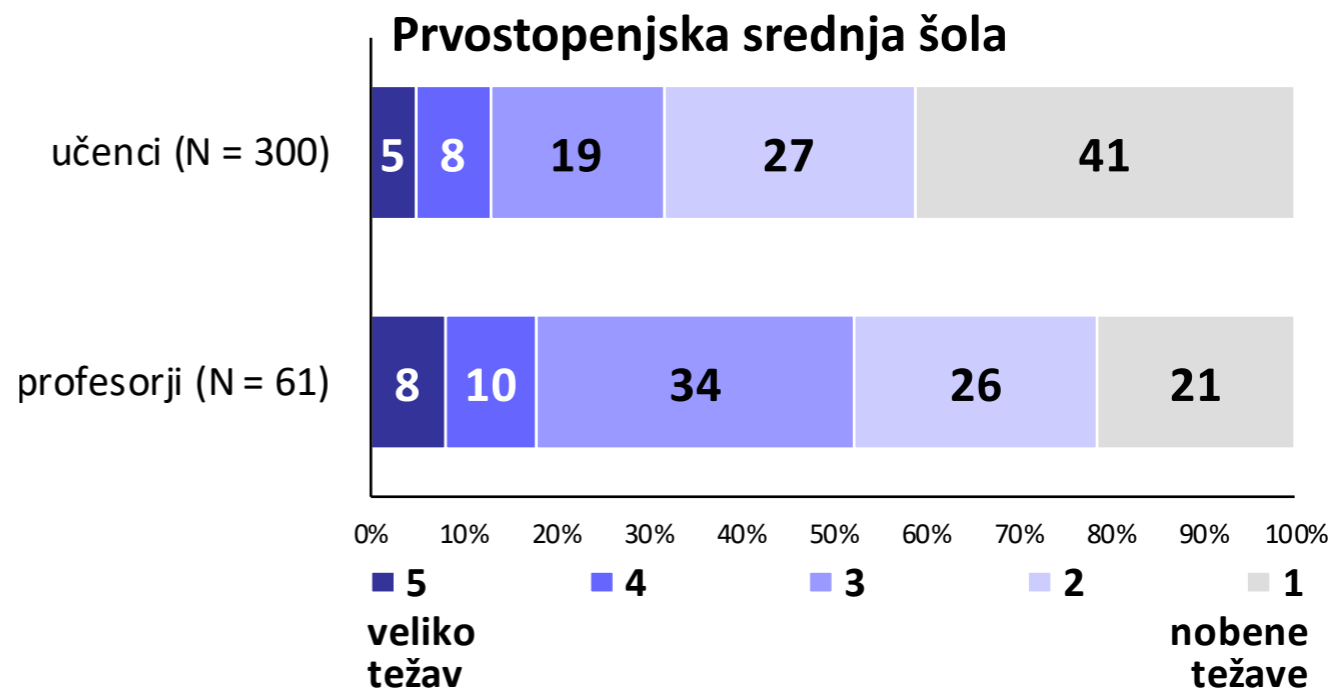
Zelo podobni prej navedenim so rezultati primerjave o dostopu oziroma razpoložljivosti tehnoloških pripomočkov. Razlike v odgovorih so v tem primeru opazne tudi na ravni drugostopenjskih srednjih šol.

Prej omenjenim razlogom bi lahko dodali še hipotezo, da so razlike v dostopnosti oziroma razpoložljivosti tehnoloških pripomočkov odvisne od vrste pripomočka, ki ga anketirani uporabljajo za posamezno izobraževalno dejavnost na daljavo. Pametni telefon, na primer, je ustrežnejši za hitro komunikacijo, računalnik pa za preglednejši prikaz uporabnega gradiva.

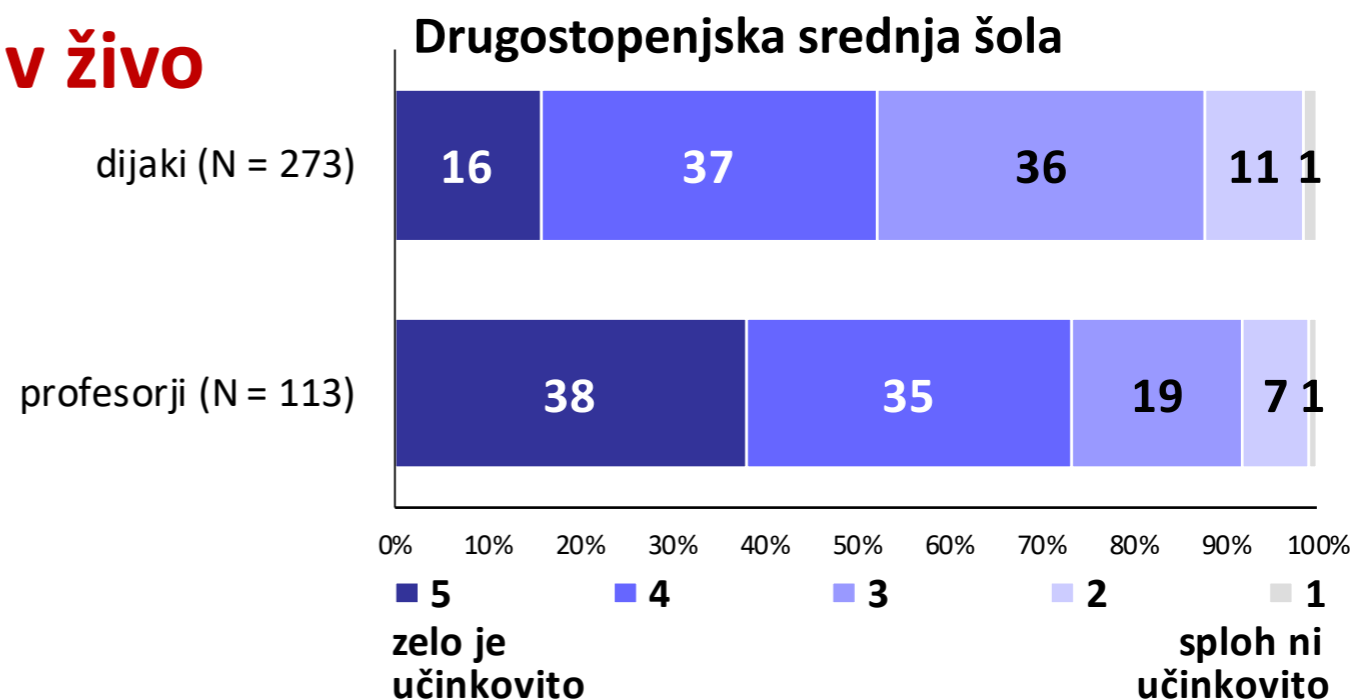
Težave z rabo digitalnih orodij

Z rabo digitalnih orodij imajo profesorji prvostopenjskih srednjih šol večje težave kot njihovi učenci, na kar lahko vpliva nižja usposobljenost pedagoškega kadra za rabo orodij v digitalnem okolju, lahko pa tudi možnost, da je na tej stopnji šolanja priprava ustreznega učnega gradiva bolj zahtevna in zapletena.

Učinkovitost spletnega srečanja v živo

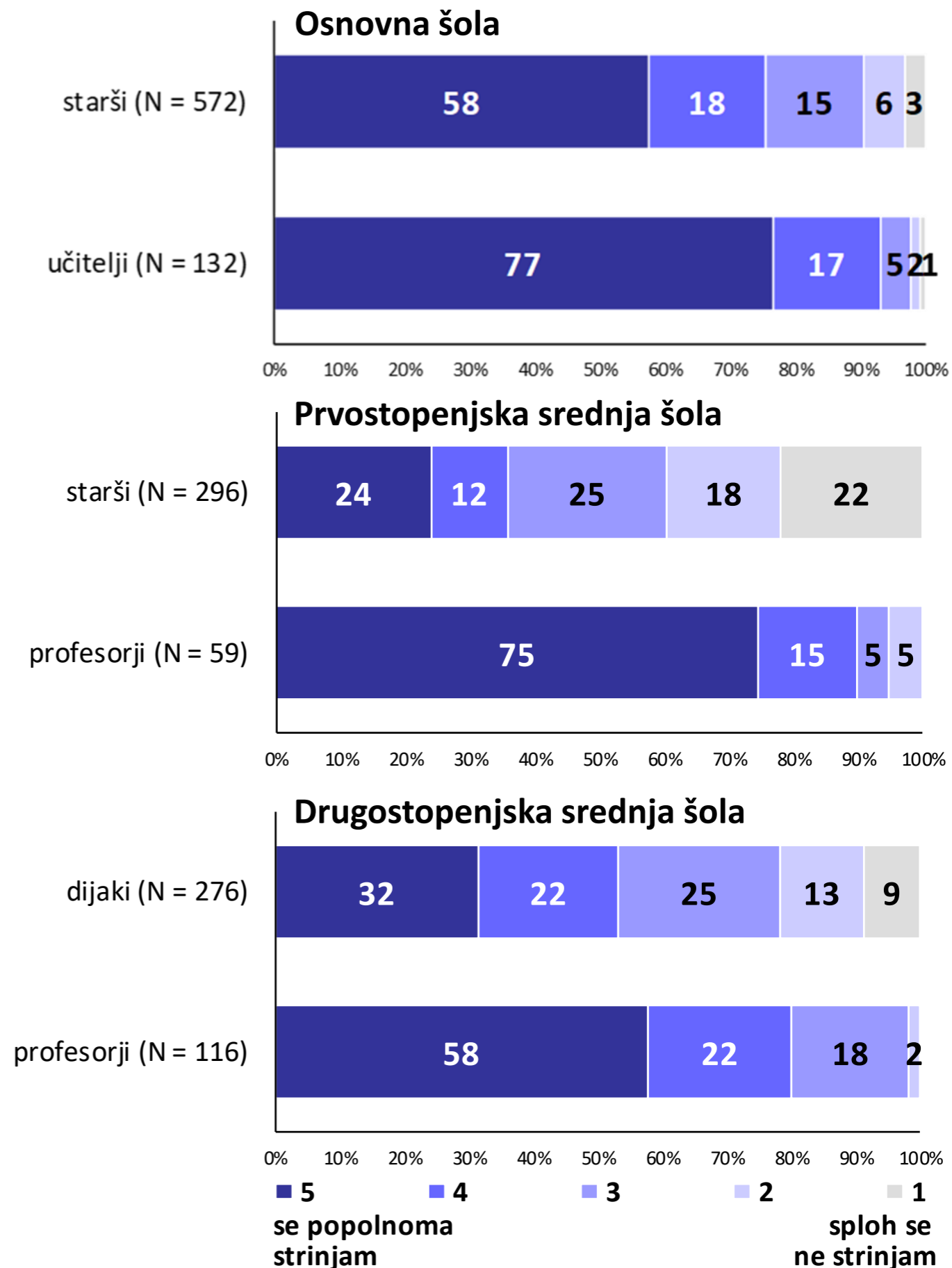
Mnenja o učinkovitosti spletnega srečanja v živo se med dijaki in profesorji drugostopenjskih srednjih šol razlikujejo. Pedagoški kader je s to obliko pouka na daljavo še kar zadovoljen, medtem ko so dijaki bolj kritični in verjetno ocenjujejo učinkovitost glede na predmet.

Strinjanje s trditvijo, da vzame izobraževanje na daljavo zelo veliko časa

Prepričanje, da jemlje izobraževanje na daljavo zelo veliko časa, je bolj razširjeno med pedagoškim kadrom kot med starši oziroma dijaki, čeprav je občutek vpetosti staršev na ravni osnovne šole dokaj izrazit.

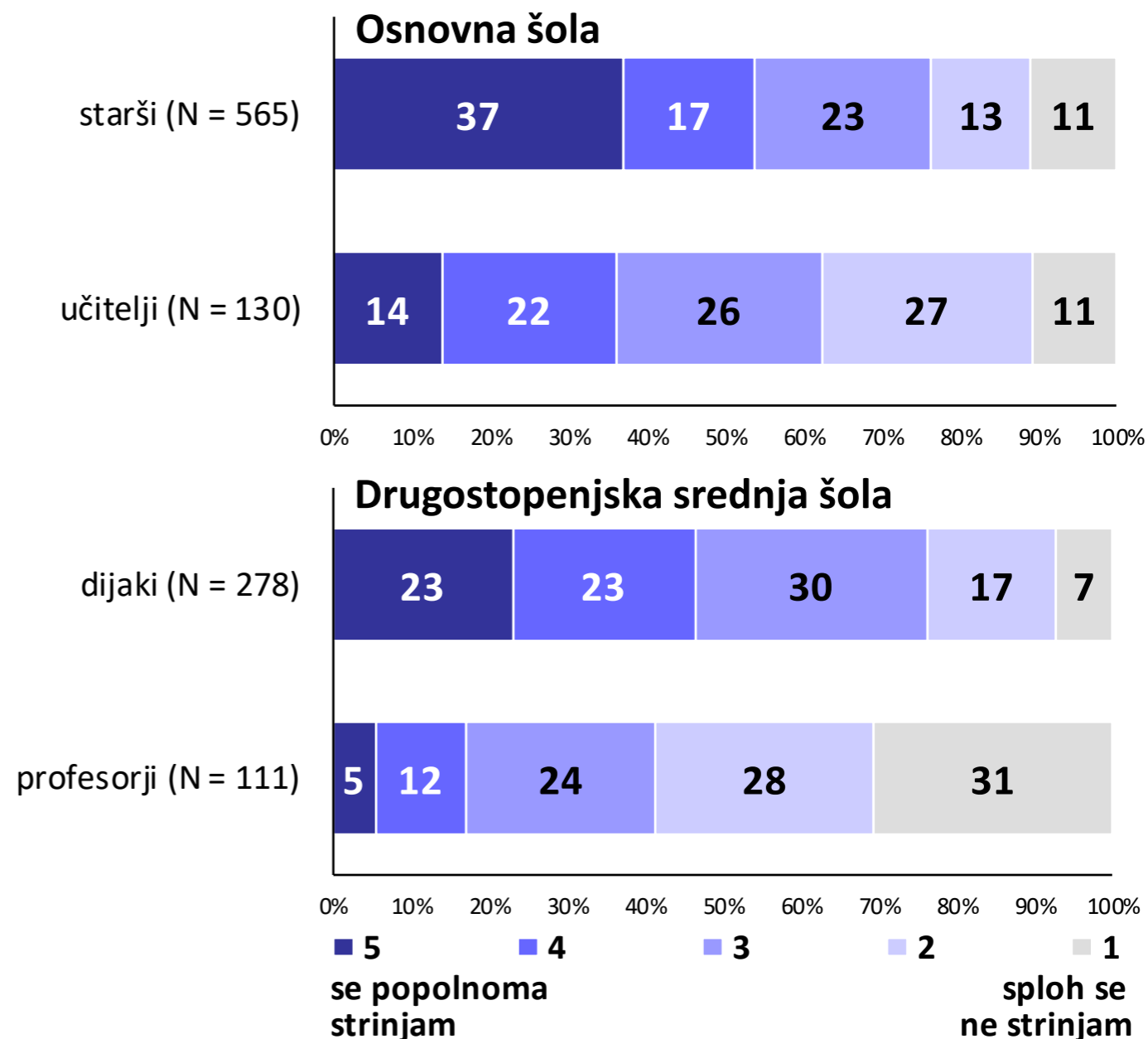
Uvajanje in izvajanje pouka na daljavo je namreč v veliki meri odvisno od pedagoškega kadra, ki mora biti usposobljen za rabo digitalnih orodij, izbrati primerne učne oblike na daljavo, oblikovati nova učna gradiva ipd. Ker je bilo izobraževanje na daljavo za marsikaterega učitelja in profesorja povsem nova izkušnja, sta priprava in vodenje očitno zahtevali zelo veliko časa.

Strinjanje s trditvijo, da šola v zvezi z izobraževanjem na daljavo preveč pričakuje

Pritisk prevelikih pričakovanj s strani šole občutijo v večji meri starši in dijaki kot pa učitelji osnovnih in profesorji drugostopenjskih srednjih šol. Izrazitejši občutek pritiska izhaja verjetno tudi iz prepričanja staršev in dijakov, da opravljajo naloge in opravila, za katere niso usposobljeni, oziroma v pogojih, ki so za njih prezahtevni.

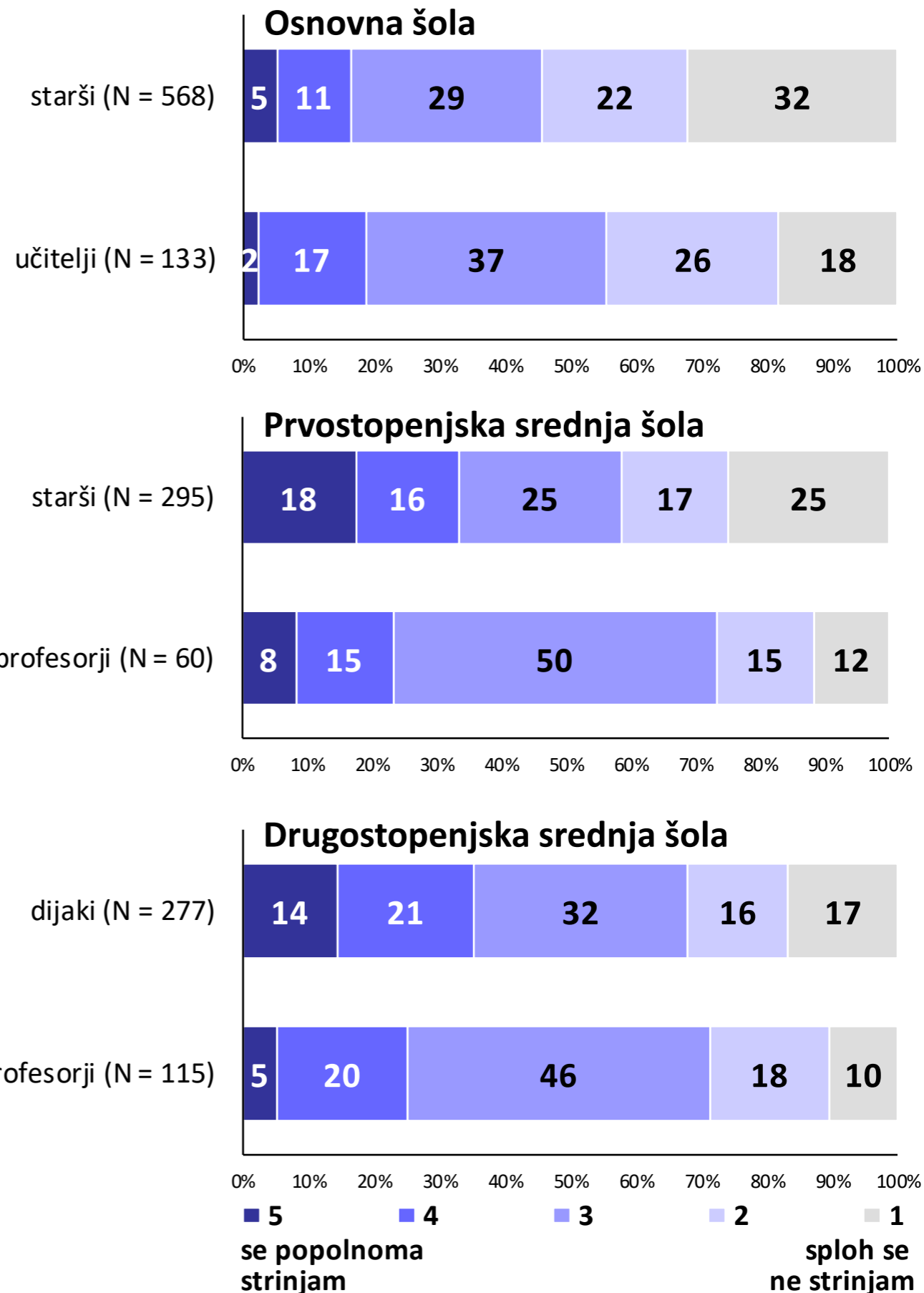
Odgovori staršev in profesorjev na ravni prvostopenjske srednje šole pa se ne razlikujejo.

Strinjanje s trditvijo, da je otrok postal oziroma so učenci/dijaki postali bolj odgovorni pri delu za šolo

Možnost, da so otroci postali bolj odgovorni za učenje, so starši na ravni osnovne šole ocenili nekoliko bolj strogo kot učitelji. V tem času so bili starši popolnoma vpeti v pouk na daljavo in učenci še bolj odvisni od njihove pomoči, kar je morda botrovalo občutku, da njihov otrok ne napreduje oz. pri delu za šolo ne postaja odgovornejši.

Na ravni srednjih šol so mnenja staršev oziroma dijakov bolj deljena in izostrena kot mnenja profesorjev, na kar verjetno vpliva tudi dejstvo, da se prva nanašajo na posameznega učenca oziroma dijaka, mnenja profesorjev pa zajemajo cel razred in so zato manj natančno opredeljena.

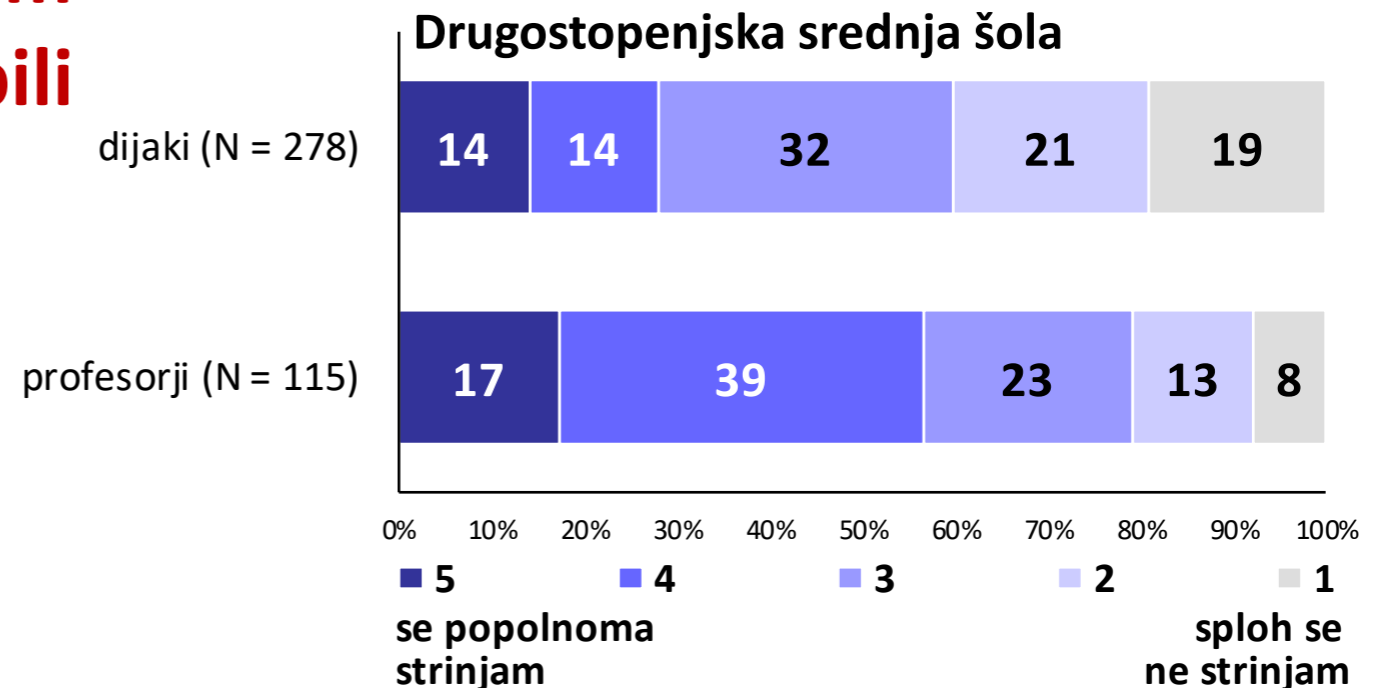
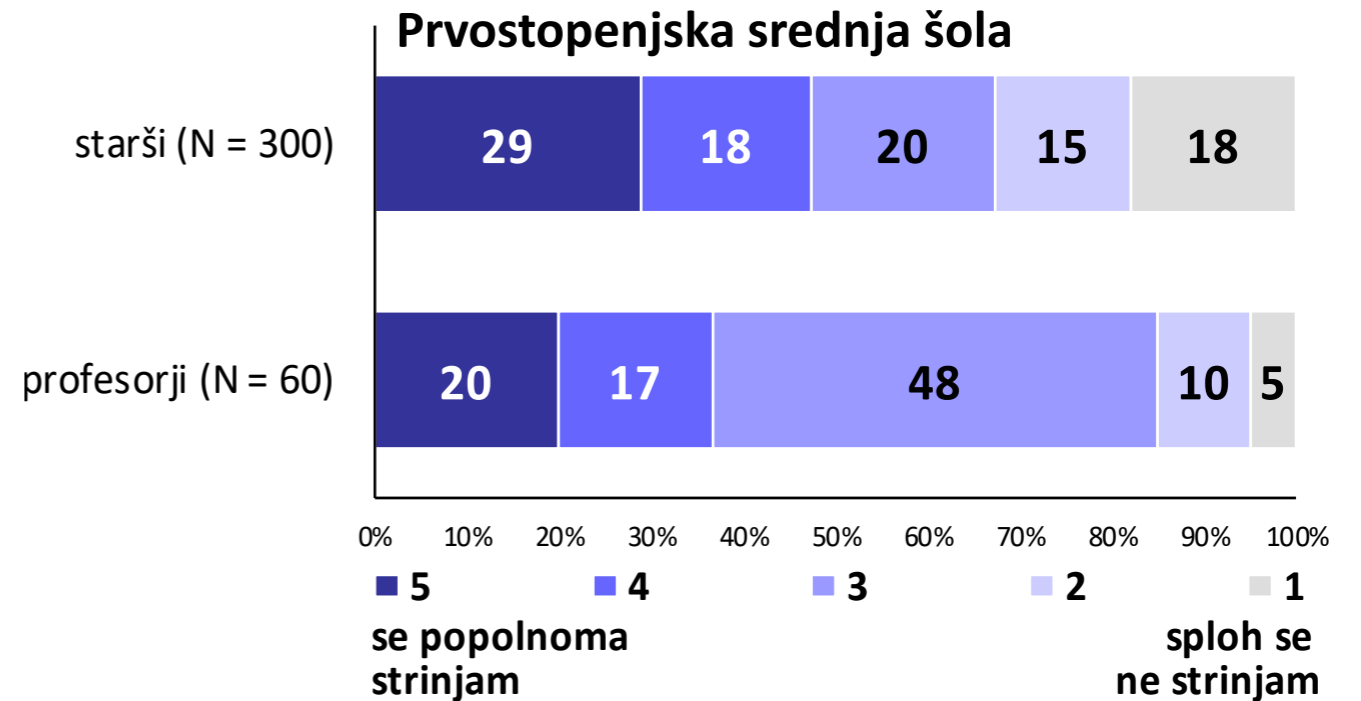

Strinjanje s trditvijo, da je otroku oziroma učencem upadla motiviranost za učenje

Podobne prejšnjim so razlike v odgovorih glede upada motiviranosti pri učencih na ravni prvostopenjske srednje šole. Mnenja staršev so bolj izrazita in raznolika, mnenja profesorjev pa so večinoma odraz stanja v razredu.

Strinjanje s trditvijo, da z učenjem na daljavo dijaki ne bodo pridobili zadostnega znanja

Na ravni drugostopenjske srednje šole je skrb, da dijaki ne bodo pridobili zadostnega znanja, bolj razširjena med profesorji kot med dijaki. Ena izmed možnih hipotez je lahko ta, da so med anketiranimi dijaki nadpovprečno zastopani tisti, ki so bolj motivirani za študij in jih ta skrb ne muči.

Zaključna ugotovitev

Pedagoški kader, učenci, dijaki in starši so bili z uvedbo pouka na daljavo soočeni z zelo zahtevno nalogo izvajanja in razvijanja učnih dejavnosti v digitalnem okolju in novih skupinskih odnosih. Šole in družine so to preizkušnjo doživele različno, v bolj ali manj ustreznih okoliščinah ter z različnimi rezultati in občutki.

Na osnovi anketnih izsledkov lahko postavimo hipotezo, da so na potek in učinkovitost izobraževanja na daljavo vplivali v prvi vrsti stopnja tehnološke opremljenosti posameznih šol in družin, nivo usposobljenosti učiteljev in profesorjev za rabo digitalnih učnih orodij, stopnja organiziranosti in usklajenosti pedagoškega kadra pri izvajanju didaktičnih dejavnosti ter kakovost komunikacije in nivo sodelovanja šole s starši oziroma z dijaki.

Iz pripomb in opomb italijanskih staršev lahko sklepamo, da je pouk na daljavo prizadel otroke iz neslovensko govorečih družin v večji meri. Skromna pomoč staršev zaradi nepoznavanja slovenskega jezika, ukinitve pošolskega pouka v dijaških in mladinskih domovih ter omejitev priložnosti za rabo slovenskega jezika so dodatno otežile vključevanje teh otrok v učne procese in vzgojno-izobraževalne dejavnosti.

... in zaključna misel

Anketa o pouku na daljavo na šolah s slovenskim učnim jezikom oziroma dvojezičnim slovensko-italijanskim poukom v Italiji v šolskem letu 2019/20 nudi zanimiv vpogled v doživljanje digitalne šole s strani tistih, ki jo ustvarjajo in vodijo, ter njenih uporabnikov, odslikava pa tudi stanje manjšinske šole nasploh, njene šibkosti in prednosti, ki so s poukom na daljavo postale izrazitejše.